

*Helsingin Kaupunginvaltuuston
varsinainen kokous tiistaina joulu-
kuun 14 päivänä 1915 k:lo 7 i. p.*

ESITYSLISTA.

N:o 1.

Maist:n kirjelmä ynnä Lääninhallituksen lähete Ruotsin alamaisen, koneenkäyttäjä Carl Ferdinand Fernströmin Suomen kansalaisoikeuden hakemuksen johdosta.

Hakija on syntynyt 1883, nauttii kansalaisluottamusta, on oleskellut täällä vuodesta 1908 lähtien, saanut poliisilta hyvän arvosanan käytöksestään ja ansaitsee kuukaudessa 200 markkaa.

V. V.:

Kvsto ilmoittanee, ettei hakemusta vastaan ole mitään muistuttamista.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 2.

**Maist:n kirjelmä ynnä K. Senaatin päätökset teurastamon johtajalle sekä lihan tarkastus-
aseman tarkastuseläinlääkäreille suodusta oikeudesta virkavuosien lukemiseen.**

Kunnaneläinlääkärinviroista 1/11 1904 annetun K. A:n 4 §:n mukaan voi Senaatti yksissä neuvoin Kenraalikuvernöörin kanssa myöntää oikeuden virkavuosien lukemiseen tässä maassa oikeutetulle eläinlääkärille, joka vuosipalkalla asetetaan kaupunkikunnan palvelukseen toimittamaan elintarpeiden tarkastusta taikka hoitamaan eläinlääkintäterveydellisiä ja muita samanlaatuisia tehtäviä, jos Lääkintöhallitus on sellaisen eläinlääkärin toimeen

hyväksynyt ja määrännyt. Kun näytti toivottavalta, että tuollaisen edun saisivat kaupungin teurastamon johtajanviran sekä kaupungin lihan tarkastusaseman johtajan ynnä vanhemman ja nuoremman tarkastuseläinlääkäri viran pitäjät, joiksi kaupungin menosääntöön pantua vuotuista palkkausta nauttivina oli valittu 28/10 1913 eläinlääkäri V. Kankaanpää teurastamon johtajaksi sekä 6/10 1914 eläinlääkäri E. S. Boxström lihan tarkastusaseman johtajaksi, eläinlääkäri J. O. A. Lindström saman aseman vanhemmaksi ja eläinlääkäri Å. W. Hällfors nuoremaksi tarkastuseläinlääkäriksi, anoi Kvsto 1/12 1914 Lääkintöhallitukselta heille määräyksiä puheena oleviin virkoihin sekä, sittenkun Lääkintöhallitus oli 22/12 1914 pyydetty määräykset antanut, 2/2 1915 K. Senaatilta mainittujen virkamiesten oikeuttamista lukemaan virkavuosia siitä lähtien kun kukin heistä oli toimeensa valittu.

Kvstolle saapuneista päätöksistä näkyy, että K. Senaatti on 20/10 1915 myöntänyt eläinlääkäreille Kankaanpäälle, Lindströmille ja Hällforsille oikeuden virkaylennykseen ja eläkkeeseen nähden valtion virassa lukea hyväkseen sen ajan, 22/12:stä 1914 lähtien, jolloin Lääkintöhallituksen määräykset on annettu, 27/7 1915 asti, minkä he edellä mainituissa toimissaan ovat olleet kaupungin palveluksessa. — Kun eläinlääkäri Boxström oli kuollut, oli lausunnon antaminen hänestä rauennut.

V. V.:

Kun K. Senaatin päätökset eivät ole Kvston hakemuksen mukaiset, tarkoitus kun oli taata virkain pitäjille oikeus virkavuosien lukemiseen niin kauan kuin he viroissaan pysyvät, on V. V. lähemmin tiedustellut, mistä päätökset ovat johtuneet, sekä saanut tietää K. Senaatissa vallinneen sen käsityksen, että kysymys oikeastaan ei ole sellainen yleinen asia, jossa kaupungin tulisi käyttää puhevaltaa, vaan henkilöllinen erivapautuskysymys, joka olisi virkamiestensä itsensä vireille pantava. Sittenkun puheena olevat virkamiehet kehotuksesta olivat kirjallisesti yhtyneet Kvston esitykseen, oli Senaatti ottanut asian käsiteltäväksi ja ratkaissut sen, katsomatta kuitenkaan voivansa suoda haettua etua kauemmaksi kuin 27/7 1915 asti, jona päivänä asia oli esitelty Senaatissa. Jos hakijat vastedes valtion virkaan tullessaan haluavat virkavuosina lukea hyväkseen sen ajan, minkä he ovat olleet kaupungin palveluksessa, on heidän siitä tehtävä K. Senaatille eri hakemus. Päätösten päivääminen niin myöhään kuin 20/10 1915 oli johtunut siitä, että asian saattaminen Kenraalikuvernöörin tiedoksi oli vienyt aikaa.

Kun ilmoituksen mukaan päätökset on saatettu kunkin hakijan tiedoksi, ei Kvstolla liene aihetta muuhun toimenpiteeseen asiassa kuin Kuv:n pyynnön mukaisesti palauttaa Kvstolle toimitetut päätökset Lääninhallitukseen varustettuina todistuksella tiedoksi saamisesta.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 3.

Maist:n kirjelmä ynnä Osakeyhtiö Uusi Huutokauppa Aktiebolaget Nya Auktionsverket yhtiön anomus liikkeen johtajan hyväksymisestä.

Hakemukseen, jossa pyydetään konttoristi W. H. Pulsin hyväksymistä yhtiön huutokauppaliikkeen johtajaksi, on liitetty kaupparekisteriote, josta näkyy, että yhtiö on

rekisteröity, sekä erinäisiä todistuksia, joista käy selville, että konttoristi Puls on syntynyt 1889, hallitsee itseään ja omaisuuttaan, on käytöksestään saanut hyvän arvosanan sekä poliisilta että niiltä yksityisiltä liikeyrityksiltä, joiden palveluksessa hän on ollut. Hakemuksessa viitataan erikoisesti City Auktionslokal nimisen liikkeen johtajattaren antamaan todistukseen.

Rkmri huomauttaa, että hakija, ylempänä mainittu yhtiö, tosin on kaupparekisteriin kirjoitettu, mutta ei vielä ole hankkinut asianmukaista lupaa huutokauppaliikkeen harjoittamiseen. Tähän nähden ja kun Kri puolestaan ei ole katsonut ehdotetun johtajan tarjoovan täysin varmoja takeita toimen asianmukaisesta hoitamisesta, esittää Kri hakemusta hyljättäväksi.

V. V.:

Huutokaupantoinittajanammatin harjoittamisesta ^{22/3} 1898 annetun K. A:n mukaan ei huutokauppain toimittamista kaupungissa saa ammattina harjoittaa, ennenkuin lupa siihen on hankittu, ja tuollaisen luvan saa maistraatti kaupunginvaltuustoa kuultuaan antaa sekä yksityiselle henkilölle että yhtiöllekin, joka on asettanut hyväksyttävän johtajan liikettä hoitamaan. Yleiseksi huutokaupantoinittajaksi tai huutokauppaliikkeen johtajaksi voidaan hyväksyä ainoastaan se, joka m. m. tunnetun tahi todistetun kunnollisuuden, luotettavuuden ja muiden ominaisuuksiensa kautta tarjoo riittävät takeet ammatin tunnollisesta hoitamisesta.

Kun hakemuksen oheisista asiakirjoista ei käy selville, että hakija olisi sillä tavoin kuin edellä mainitussa asetuksessa säädetään hankkinut luvan huutokauppaliikkeen harjoittamiseen täällä eikä hakemus myöskään tarkoita tuollaisen oikeuden hankkimista, lienee Kvston annettavassaan lausunnossa huomautettava, ettei Vstolla nykyään ole aihetta lausua mieltänsä hakijan aikoman huutokauppaliikkeen ilmoitetun johtajan sopivaisuudesta.

Kvsto:

Kun hakija oli Maistraatissa peruuttanut hakemuksensa, raukesi lausunnon antaminen Kvston puolelta.

N:o 4.

Maist:n kirjelmä ynnä Rkmrin ehdotus 1916 vuoden meno- ja tulosäännöksi (Pain. asiakirj. N:o 60 vuodelta 1915).

V. V.:

Jotta Budjettivaliokunta saisi tilaisuuden antaa mietinnön asiasta, siirrettäne kokous tämän asian käsittelyä varten keskiviikkoon kuluvaan joulukuun 29 päivään klo 2 i. p.

Kvsto:

Tähän myönnyttiin.

N:o 5.

Raastuvanoikeuden kirjelmä Holhouslautakunnan puheenjohtajan valitsemisesta vuosiksi 1916—19.

Sittenkun Holhouslautakunta oli ilmoittanut, että aika, joksi esittelijäsihteeri Johan Alfred Nordman oli määrätty olemaan Lautakunnan puheenjohtajana, tämän vuoden umpeen mennessä päättyy, sekä anonut puheenjohtajan valitsemista vuosiksi 1916—1919, on Raastuvanoikeus holhouksesta ^{19/8} 1898 annetun lain 3 §:n johdosta pyytänyt Kvston lausuntoa asiasta.

V. V.:

Kvsto esittää Raastuvanoikeudelle lähetettävässä kirjelmässä, että esittelijäsihteeri Nordman valittaisiin uudelleen Holhouslautakunnan puheenjohtajaksi ensintulevaksi nelivuotiskaudeksi.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 6.

Yhteisen Raastuvanoikeuden esitys viransijaisuuspalkkion myöntämisestä yhtä avonaista nuoremman raatimiehenvirkaa varten.

Kun oikeusraatimies Karl Arvid Nybergille on myönnetty ero vanhemman oikeusraatimiehen virasta Raastuvanoikeudessa sekä nuorempi oikeusraatimies Fritiof Gylling ^{30/11}:stä 1915 siirtyy vanhemmaksi oikeusraatimieheksi, on Yhteinen Raastuvanoikeus anonut, että Kvsto viransijaisen palkkaamiseksi mainitusta päivästä siten avonaiseksi tulevaan nuoremman oikeusraatimiehen virkaan, jonka palkka vakanssisäästönä menee sivilivirkakunnan leskien- ja orpoinkassaan vähintään neljältä kuukaudelta ja sitten siksi kunnes virka jälleen on täytetty, myöntäisi 250 markan kuukausimäärärahan ^{1/12}:stä 1915 lukien siihen asti kun virka on jälleen täytetty ja vastainen pitäjä siihen on astunut.

Rkmri ehdottaa, että Kvsto päättäisi tämänvuotisista käyttövaroistaan osottaa 250 markkaa avonaisen nuoremman oikeusraatimiehen viransijaisen palkkaamiseksi Raastuvanoikeuteen joulukuun ajaksi, sekä että kaupunginkassan on vuonna 1916 edeltäpäin maksettava sama viransijaisuuspalkkio, kunnes virka vakinaisesti täytetään, ja tulisi Yhteisen Raastuvanoikeuden vastedes tehdä esitys tähän tarkoitukseen tarpeellisen määrärahan osottamisesta.

V. V.:

Valiokunta ehdottaa, että Kvsto käyttövaroistaan osottaisi 250 markkaa avonaisen nuoremman oikeusraatimiehen viransijaisen palkkaamiseen kuluvan joulukuun ajaksi, mutta että asia, mikäli vuonna 1916 tarkoitukseen tarvittavaa määrärahaa koskee, lähetettäisiin Budjeetivaliokuntaan.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 7.

Rkmrin esitys erinäisten Hermannin ja Toukolan tonttien vuokran pitentämisestä.

Rkmri ilmoittaa, että viime kesänä Hermaunissa ja Toukolassa toimitetuissa kontrahdin mukaisissa n. s. kolmivuotiskatselmuksissa katselmusmiehet, yksi Rkmrin jäsen ja kaupungingeodeetti, olivat muun muassa ehdottaneet, että erinäisten mainituissa esikaupungeissa olevien tonttien vuosina 1915 ja 1916 päättyvää vuokrakautta pitennettäisiin niin, että niiden vuokrat päättyisivät samaan aikaan kuin rajakkaisten ja viereisten tonttien vuokrat, minkä ohessa katselmusmiehet olivat ehdottaneet puheena olevain tonttien nykyisiä vuokramaksuja korotettavaksi. Eri tonteille ehdotettu pitennetty vuokrakausi sekä korotettu vuokramaksu, verrattuna nykyiseen vuokramaksuun, käyvät selville alempana olevasta taulusta:

Tontti.	Pinta-ala.	Rakennettu ala.	Nykyinen vuokramaksu.	Ehdotettu vuokramaksu.	Ehdotettu vuokrakausi.
Hermannin.					
I. Viertotie N:o 1 kortt. 1	1,995,7 m ²	390 m ²	200:—	500:—	31/12 1915—31/12 1920
Hermannin.					
I. Viertotie N:o 2 kortt. N:o 1	2,172 m ²	495 m ²	200:—	500:—	31/12 1915—31/12 1920
Hermannin.					
I. Viertotie N:o 3 kortt. N:o 1	2,258 „	175 „	200:—	400:—	31/12 1915—31/12 1920
Hermannin.					
I. Viertotie N:o 4 kortt. N:o 1	2,435 „	420 „	200:—	500:—	31/12 1915—31/12 1920
Hermannin.					
N:o 1 b kortt. 2, Vega- ja Orionkadun kulmaus . . .	756 „	256 „	36:—	200:—	31/12 1916—31/12 1920
Hermannin.					
Orionkatu N:o 1 c kortt. 2	841 „	136 „	30:—	150:—	31/12 1916—31/12 1920
Toukola.					
I. Viertotie N:o 6 kortt. 12, Arabian vierellä	1,777 „	594 „	200:—	300:—	31/12 1915—31/12 1921
Toukola.					
N:o 7 Rantakorttelissa	1,429 „	177 „	120:—	150:—	31/12 1916—31/12 1922
Toukola.					
N:o 3 Rantakorttelissa	1,465 „	210 „	210:—	250:—	31/12 1916—31/12 1922

Useimmat edellä mainittujen tonttien vuokramiehet olivat sittemmin Rkmrille huomauttaneet, että katselmusmiesten ehdottamat vuokramaksut pitennetyltä vuokrakaudelta ovat

liian suuret, minkä jälkeen Rkmri asiaa tntkittuaan on huojistanut seuraavain tonttien vuokramaksut:

N:o 1	kortt. 1	Hermannin	500	markasta	450	markkaan
" 2	" 1	"	500	"	450	"
" 3	" 1	"	400	"	350	"
" 4	" 1	"	500	"	450	"
" 1 b	" 2	"	200	"	150	"
" 1 c	" 2	"	150	"	100	"

Sitä vastoin on Kri pysyttänyt muiden tässä puheena olevain Meilansin tonttien vuokramaksut katselmusmiesten ehdottamissa määrissä. Kun Hermannin ja Toukolan lopullista asemakaavanjaoitusta ei vielä ole olemassa ja erinäisten rajakkaisten tonttien vuokraus on kuluvaan vuonna pitennetty nyt ehdotetuksi ajaksi, on Rakennuskonttorikin sen mieltä tiedusteltaessa puoltanut katselmusmiesten ehdotusta vuokrakautteen nähden. Rkmri on sentähden ehdottanut, että Kvsto päättäisi:

myöntää Hermannin 1 korttelin asuntotonttien N:ojen 1, 2, 3 ja 4, 2 korttelin tonttien N:ojen 1 b ja 1 c sekä Toukolan 12 korttelin tontin N:o 6 ynnä Rantakorttelin tonttien N:ojen 7 ja 8 vuokramiehille vuokrakauden pitennystä, Hermannin tonttien vuokramiehille 1920 vuoden loppuun, Toukolan 12 korttelin tontin N:o 6 1921 vuoden loppuun sekä Toukolan Rantakorttelin tonttien N:ojen 7 ja 8 1922 vuoden loppuun nykyään voimassa olevin ehdoin muutoin, paitsi että vuotuinen vuokramaksu pitennysajalta korotetaan: Hermannin 1 korttelin tontista N:oista 1, 2 ja 4 450 markkaan, Hermannin 1 korttelin tontista N:o 3 350 markkaan, Hermannin 2 korttelin tontista N:o 1 b 150 markkaan, saman korttelin tontista N:o 1 c 100 markkaan, Toukolan 12 korttelin tontista N:o 6 300 markkaan, Toukolan Rantakorttelin tontista N:o 7 150 markkaan sekä saman korttelin tontista N:o 8 250 markkaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 8.

Rkmrin esitys kaupungin hyväksi tehdyn testamentin johdosta.

Rkmri ilmoittaa, että tästä kaupungista kotoisin oleva talonomistajanleski Sofia Mattsson-Kivilä oli ^{11/5} 1911 laatimassaan testamentissa määrännyt, että hänen jäämistönsä, mitä laatua lieneekin, kiinteätä tai irtainta, oli kokonaan tuleva Helsingin kaupungille sekä hoidettava „aviopuolisojen Isak Mattsson-Kivilän avustusrahaston“ nimisenä erityisenä rahastona, jonka korot on 100 markan suuruisina erinä jaettava joululahjoiksi Helsingin kaupungista kotoisin oleville vähävaraisille ja kivulloisille henkilöille tai perheille. Sittenkun puheena oleva testamentti laatijansa ^{20/3} 1915 kuoltua oli annettu Rkmriin, oli Kri ryhtynyt selvityttämään pesää, johon, mikäli tähän asti on voitu saada selville, kuuluu Oulunkylässä sijaitseva palstatila siinä olevine huvilaraken-

nuksineen ja ulkokuoneineen, jotka on palovakuutettu 25,000 markasta, Kansallis-Osake-Pankkiin talletettuja varoja 52,000 markkaa, käteistä rahaa noin 4,000 markkaa ja erinäistä irtainta omaisuutta eli, pois luettua vainajan hautauskulut, maksamattomat laskut y. m., kaikkiaan noin 70,000 markkaa.

Samalla kun Rkmri osaltaan puoltaa testamentattujen varain vastaanottamista, huomauttaa Kri että, jos testamentti saavuttaa laillisen voiman, olisi asianomaista kunnanviranomaista, Vaivaishoitohallitusta, aikanansa kehotettava tekemään ehdotus mainittujen varain koron käyttämisestä, jotka varat testamentin määräysten mukaisesti olisi hoidettava erityisenä rahastona niinkuin muutkin kaupungin lahjoitusrahastot, sekä esittää siis, että Kvsto päättäisi Helsingin kaupungin puolesta vastaanottaa talonomistajanleski Sofia Mattsson-Kivilän testamentissa kaupungille lahjoitetun omaisuuden ja valtuuttaa Rkmrin ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin kaupungin testamenttiin perustuvan oikeuden valvomiseksi.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 9.

Rkmrin esitys lisämäärärahan myöntämisestä katujen ja yleisten paikkain kunnossapitoon.

Sittenkun kaupungin yleisten töiden Hallitus oli Rkmrille tehnyt esityksen 4,500 markan suuruisen lisämäärärahan hankkimisesta katujen ja yleisten paikkain kunnossapitoon, joka esitys oli aiheutunut siitä, että kuluvan vuoden menosäännössä mainittuja töitä varten oleva 25,000 markan määräraha oli kiveys- ja asfaltoimistöihin käytettävään tarveaineiden hinnannousun johdosta jo likimittäin kokonaan käytetty, mutta tänä vuonna luultavasti vielä täytyisi teettää välttämättömiä kadunpäällystyksen korjaustöitä, on Rkmri, ilmoittaen että pyydetyn määrärahan erikoisluetteloa ei ole näin ollen voitu antaa, esittänyt, että Kvsto päättäisi käyttövaroistaan osottaa 4,500 markan lisämäärärahan katujen ja yleisten paikkain kunnossapitoon.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 10.**Rkmrin esitys lisämäärärahan myöntämisestä kanavain ja laskuojain kunnossapitoon.**

Kaupungin yleisten töiden Hallitus on Rkmrille tehnyt esityksen 2,500 markan suuruisen lisämäärärahan hankkimisesta kanavain ja laskuojain kunnossapitoon, samalla mainiten, että vahvistetussa rahasäännössä tätä tarkoitusta varten oleva 35,000 markan määräraha on osottautunut riittämättömäksi, syystä että lokakuun alussa toimintansa alkaneen Savilan uuden puhdistuslaitoksen käyttökulut on pantu maksettavaksi tältä tililtä, koska budjettiehdotusta laadittaessa ei voitu tietää, milloin laitos voitaisiin ottaa käytäntöön, minkätähden käyttökuluja varten ei ollut varattu erityistä määrärahaa.

Hallituksen perustelun hyväksyen on Rkmri esittänyt, että Kvsto päättäisi käyttövaroistaan myöntää 2,500 markan lisämäärärahan kanavain ja laskuojain kunnossapitoon.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 11.**Rkmrin esitys tiluksen N:o 102 Blekholmankarin vuokraoikeuden pitentämisestä.**

Rkmri ilmoittaa, että viime syyskuussa toimitettaessa lähtökatselmusta kaupunkiin kuuluvalla Blekholmankarin tiluksella N:o 102, joka ¹⁵/₆ 1886 tehdyn välikirjan nojalla on vuokrattu Uudenmaan Pursiklubille kuluvan vuoden loppuun, oli anottu klubin vuokraoikeuden pitentämistä puheena olevaan tilukseen, sekä että katselmusmiehet puolestaan olivat ehdottaneet Pursiklubin vuokrakautta pitennettäväksi 10 vuodella eli 1925 vuoden loppuun, jolloin Pohjois-Blekholmassa sijaitsevain kolmen tehdaspalstan vuokrausi päättyy. Vuokramaksuun nähden, joka nykyisen vuokrasopimuksen mukaan on 100 markkaa vuodessa, olivat katselmusmiehet ehdottaneet sen pysyttämistä pitennetyn vuokrauden aikana ennallaan. Sittenmin oli uuden Uudenmaan Pursiklubi kuitenkin tarkistanut anomustaan siten, että Blekholmankarin vuokrakautta pitennettäisiin kolmellakymmenellä vuodella nykyään voimassa olevin ehdoin.

Kaupungin yleisten töiden Hallitus on puoltanut myöntymistä edellä kerrottuun katselmusmiesten ehdotukseen, ja koska on mahdollista, että Blekholmankari ja Blekholmat jo paljon ennen kuin 30 vuoden kuluttua on käytettävä kaupan ja merenkulun tarpeisiin, ei Rkmri ole katsonut olevan poikkeaminen katselmusmiesten ja Hallituksen ehdotuksesta. Rkmri on sentähden esittänyt, että Kvsto päättäisi myöntää Uudenmaan Pursiklubille pitennettyä vuokraoikeutta Blekholmankarin tilukseen N:o 102 10 vuotta, 1915 vuoden lopusta lukien, sekä nykyään voimassa olevin vuokraehdoin.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 12.**Rkmrin esitys lisämäärärahan myöntämisestä tyttöjen ammattikoululle.**

Tyttöjen ammattikoulun johtokunta on Rkmrille ilmoittanut, että kaksi koululle kuluva vuodeksi vahvistetun menosäännön erää, nimittäin polttoaineiden ja ruuanpidon määrärahat, tulee ylitettäväksi kaikkiaan 2,000 markalla, sekä anonut, että Rkmri hankkisi Kvstolta tämän johdosta tarpeellisen lisämäärärahan. Polttoaineiden määrarahassa, joka 1915 menosäännössä on laskettu 1,800 markaksi, on vaje syntynyt sen johdosta että koulun nykyistä huoneistoa lämmitetään 26 uunilla, jota paitsi on lämmitettävä pesutupa ja silityshuone, sen sijaan että entinen kouluhuoneisto lämmitettiin lämpöjohdolla. ja lämmön hinta oli luettu vuokraan. Tämän johdosta tarvittaisiin 500 markan lisämääräraha. Se seikka taas että koulun ruuanpitomääräraha, 6,000 markkaa, tarkasta säästäväisyydestä huolimatta ei riitä, johtuu osin siitä, että syyslukukauden alussa perustettiin talousosastolle suomenkielinen rinnakkaisluokka, jota varten ei ollut tarpeellista määrärahaa, osin taas siitä, että kaikkien elintarpeiden hinta on paljon kohonnut. Yhtenä syynä lisämäärärahan tarpeellisuuteen on sekin, että koulu, jottei talousosaston eräiden tarvikkeiden puutteessa tarvitsisi lakata toimimasta, on hankkinut varastoon sokeria, jauhoja, suurimoja y. m. Vaje on laskettu 1,500 markaksi.

Rkmri, joka on havainnut esityksen hyvin perustelluksi, puoltaa sitä ja esittää, että Kvsto tämänvuotisista käyttövaroistaan osottaisi 500 markkaa lisäykseksi tyttöjen ammattikoulun polttoaineiden määrärahaan sekä 1,500 markkaa lisäykseksi koulun ruuanpitomäärärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 13.**Rkmrin esitys lisämäärärahan myöntämisestä tyttöjen ammattikoulun uuden huoneiston vuokraan.**

Rkmri mainitsee, että se viime helmikuussa tehdessään Kvstolle esityksen että tyttöjen ammattikoulun johtokunta valtuutettaisiin Henkivakuutusosakeyhtiö Kalevan kanssa teke- mään sopimus huoneiston vuokraamisesta mainitulle koululle Itä Henrikinkadun talosta N:o 13 oli muun muassa ilmoittanut, että huoneiston vuosivuokra oli 15,000 markkaa, sen sijaan että koulun entisen huoneiston vuokra oli ollut 6,000 markkaa. Kun vuokrasopimus astuisi voimaan $\frac{1}{6}$ 1915, tarvittaisiin kuluvana vuonna vuokratuloja lisää 5,250 markkaa. Kun kuitenkin varoja tarvittaisiin muuttokustannuksiinkin, mutta näiden määrä ei silloin vielä ollut ilmoitettavissa, pyysi Rkmri saada vastedes tehdä esityksen määrärahan myöntämisestä viimeksi mainittuun tarkoitukseen. Sittenkun Kvsto oli kokouksessaan $\frac{16}{12}$ 1915 tämän Rkmrin esityksen hyväksynyt, anoi johtokunta Rkmriltä myöntäväksi 400 markkaa muuttokustannuksiin ja 750 markkaa sähkövalaistuslaitteiden

muuttoon eli kaikkiaan 1,150 markkaa. Tähän Rkmrin puoltamaan esitykseen Kvsto myöntyi kokouksessaan 8/6 1915.

Kun Rkmriltä kuitenkin oli vastamainitun asian yhteydessä epähuomiosta jäänyt anomatta lisämäärärahaa koulun uuden huoneiston vuokraan, esittää Kri, että Kvsto päättäisi käyttövaroistaan osottaa 5,250 markkaa lisäyksi tyttöjen ammattikoulun vuokramäärärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 14.

Rkmrin esitys erään kaupungin hyväksi laaditun testamentin johdosta.

Rkmrille on ent. apteekkari Carl Henrik Hedberg ilmoittanut, että hän ja hänen 6/10 1915 kuollut vaimonsa Ottilia Irene Hedberg ovat 13/5 1911 laaditulla keskinäisellä testamentilla määränneet:

että kumpaisenkin aviopuolison kuoltua kaikki jäämistö annetaan Helsingin kaupunkikunnalle;

että jo jommankumman aviopuolison kuoltua jälkeinelävän aviopuolison on velvollisuus pitää huolta, että kunta saa pesän kiinteistöihin kiinnityksen 40,000 markkaa vastaavalle rahamäärälle tai, jos kiinteistöt tahi jokin niistä on myyty, arvopapereita samaan määrään, mikä oli tarkoitus kiinnityksellä taata, ollen kuitenkin jälkeinelävä aviopuoliso oikeutettu elinaikanaan kantamaan näiden arvopapereiden koron tai osingon;

että kumpaisenkin aviopuolison kuoltua kaikki jäämistö on heti otettava kunnan haltuun ja mahdollisimman pian edullisimmalla tavalla muutettava selväksi rahaksi;

että rahoista on päältäjaon otettava edellä mainitut 40,000 markkaa, jonka summan vuotuinen korko on jaettava tasan Kaupunkilähetyksen ja Rouvasväenyhdistyksen kesken sekä käytettävä kunnasta katoisin olevain turvattomain tahi paheellisten taikka huolimattomain vanhempain huonosti hoidettujen lasten, etusijassa 10 vuotta nuorempain, kustantamiseksi elätteelle vakavasti kristillismiehisten maanviljelijäin luo maaseudulle; sekä

että mitä pesän varoista ehkä on järellä, sittenkun edellä mainittu summa siitä on erotettu ja lisäksi erinäiset henkilöt ovat saaneet testamentissa mainitut rahamäärät, perustetaan rahasto, joka olisi kunnan hallinnon hoidettava ja jonka korot olisi vuosittain joulun aikaan erisuuruksina erinä jaettava säätyläisluokkaan kuuluville kunnan köyhille.

Samalla oli apteekkari Hedberg, joka puolestaan oli valvonut puheena olevan testamentin 1/11 1915, ilmoittanut, että hän, jolla oli hallussaan Konstantininkadun taloon ja tonttiin N:o 5 tässä kaupungissa kiinnitetty 60,000 markan määräinen velkakirja, joka oli irtisanottu maksettavaksi 30/11 1916, suostuisi siitä edellä mainituin ehdoin kaupungille suorittamaan puheena olevat 40,000 markkaa käteisellä. Taatakseen kaupungille varain saamisen oli apteekkari Hedberg ilmoittanut suostuvansa kaupungille siirtämään tai panttaamaan edellä mainitun velkakirjan 40,000 markkaan asti, sillä ehdolla että saa nostaa velkakirjan järellä olevan määrän ynnä koron koko summalle, minkä ohessa

apteekkari Hedberg, ilmoittaen että testamentissa lahjoilla muistetuista henkilöistä oli viisi kuollut, on pyytänyt tietoa, suostuuko kaupunki edellä mainituilla ehdoilla vastaanottamaan ja hoitamaan puheena olevia testamenttivaroja.

Samalla kun Rkmri osaltaan puoltaa mainittujen varain vastaanottamista, huomauttaa Kri että, jos testamentti saavuttaa lainvoiman, olisi Kaupunkilähetykselle ja Rouvasväenyhdistykselle siitä aikanansa ilmoitettava ja niitä pyydettyä Rkmriin antamaan lahjoituksesta johtuvat lausunnot ja ehdotukset, jota paitsi Vaivaishoitohallitusta olisi kehoitettava tekemään ehdotus edellä mainitun rahaston käyttämisestä kunnan köyhäin säätyläisten hyväksi testamentin määräysten mukaisesti, ja esittää Kri, että Kvsto päättäisi Helsingin kaupungin puolesta vastaanottaa ent. apteekkarin Carl Henrik Hedbergin ja hänen vaimonsa Ottilia Irene Hedbergin testamentissa kaupungille lahjoitetut varat sekä valtuuttaa Rkmrin ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin kaupungin testamenttiin perustuvan oikeuden valvomiseksi.

V. V.:

Rkmrin ehdotusta puolletaan, ja lausunee Kvsto apteekkari Hedbergille lähetettävässä kirjelmässä kiitoksensa lahjoituksesta.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 15.

Rkmrin esitys Hermannin I korttelin 11 asuntotontin N:o 6 vuokrakauden pidentämisestä.

Sittenkun edellä mainitun tontin vuokraajat, talonomistaja Herman Santala-vainajan perilliset, olivat anoneet tontin 1/11 1919 päättyvän vuokrakauden pidentämistä mahdollisimman pitkäksi ajaksi, sekä kaupungin yleisten töiden Hallitus oli puoltanut vuokraa pitennettäväksi 1921 vuoden loppuun, johon aikaan erinäisten rajakkaisten tonttien vuokrakausi päättyy, on Rkmri, mainiten että vuokramaksu on nykyään 200 markkaa, esittänyt, että Kvsto myöntäisi puheena olevan tontin vuokraajille vuokranpitennystä 1921 vuoden loppuun nykyisillä ehdoilla.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 16.

Terveystenhoitolautakunnan esitys lisämäärärahaan myöntämisestä kulkutautien y. m. vastustamiseen.

Terveystenhoitolautakunta huomauttaa, että se viime elokuulla Kvstolta anoessaan 5,000 markan lisäystä menosäännössä olevan 6,000 markan suuruiseen kulkutautien vastustamis-

määrärahaan oli edellyttänyt mainittujen tautien vastustamistoimenpiteitä käyvän kylmemmän vuodenajan alkaessa melko määrässä supistaminen. Sittenkin ei Lautakunta kuitenkaan katsonut voivansa varokeinoja supistaa, koska ne osottautuivat edelleen tarpeen vaatimiksi, erittäinkin sen johdosta että oli syytä peljätä koleran ja lavantaudin leviämistä. Tästä syystä oli sentähden edelleen pidetty ylimääräistä sairaalaa Leppäsuon kiviparakissa sekä tarpeellista lääkäri- ja sairaahoitohenkilökuntaa, jota paitsi edelleen oli toimessa kaksi ylimääräistä päivystyslääkärinä ja terveydenhoitotoimistossa niinikään edelleen päivän mittaan otettiin vastaan taudintapausten ilmoituksia.

Viime lokakuun kuluessa olikin kaksi koleratapausta todettu kaupungissa, vaikkei tämä tauti kuitenkaan päässyt leviämään, sillä sairaat voitiin heti eristää ja muihinkin tarpeellisiin varokeinoihin ryhdyttiin. Vaikka edellä mainittujen tautien leviämisen vaara nyttemmin näyttääkin olevan sangen vähäinen, ei kuitenkaan vielä käy lakkauttaminen edellä mainittuja päivystyslääkärintoimia, koska nämä lääkärit tarvitaan toimittamaan nyttemmin pakollista katsastusta maamme ulkopuolelta kaupunkiin saapuvissa aluksissa, eikä Lautakunnan toimistossa järjestettyä ylimääräistä päivystystäkään käy lakkauttaminen. Kun näin ollen niitä ylimääräisiä varokeinoja, joihin Lautakunta on katsonut olevan ryhtyminen tänä vuonna uhkaavain kulkutautien leviämisen estämiseksi, ei ole voitu mainittavasti supistaa, ei tätä tarkoitusta varten myönnetyn määrärahan ylityskään ole ollut vältettävissä, minkätähden Lautakunnan on täytynyt Kvstolta anoa käytettäväkseen kulkutautien vastustamiseen tänä vuonna 7,000 markan lisämäärärahaa. — Kaupungin varasairaalain vartioimista y. m. varten oleva 1,200 markan määräraha ei myöskään näy kuluvana vuonna riittävän, etusijassa korkeiden halonhintain johdosta, minkätähden Lautakunta on pyytänyt saada sen ylittää 200 markalla.

Tarkoitusten laatuun ja Terveydenhoitolautakunnan esittämiin perusteluihin nähden on Rkmri katsonut olevan esittäminen, että Kvsto käyttövaroistaan osottaisi 7,000 markan lisäyksen kulkutautien vastustamismäärärahaan ja 200 markan lisäyksen kaupungin varasairaalain vartioimista y. m. varten olevaan määrärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 17.

Terveydenhoitolautakunnan esitys lisämäärärahain myöntämisestä erinäisille kaupungin sairaaloille.

Terveydenhoitolautakunnalta ovat erinäisten kaupungin sairaalain johtajat anoneet hankittaviksi seuraavia lisämäärärahoja:

Marian sairaala.

a) Sisätautien osasto.

Kalustoa varten Smk 400: —

b) Kirurginen osasto.

Lääkkeisiin	Smk	1,800: —		
-------------------	-----	----------	--	--

c) Lastenosasto.

Lääkkeisiin	Smk	800: —		
-------------------	-----	--------	--	--

d) Talousosasto.

Ruokaan	Smk	10,000: —		
Hevosien ylläpitoon	"	100: —		
Polttoaineisiin	"	12,000: —		
Veden kustantamiseen	"	1,000: —	Smk	23,100: —

Desinfisioimislaitos.

Hevosien ylläpito	Smk	100: —		
Desinfisioimisaineet	"	1,100: —	Smk	1,200: —

Oppilaskoulu.

Polttoaineet	Smk	200: —		
Ruoka	"	400: —	Smk	600: —
			Smk	27,900: —

Humaliston sairaala.

Ylimääräinen sairaanhoito	Smk	350: —		
Sekalaiset menot	"	800: —		
Vesi	"	300: —	Smk	1,450: —

Kivelän sairaala.

Palkkaukset	Smk	1,500: —		
Ruoka	"	74,000: —		
Puhtaanapito	"	800: —		
Sekalaista	"	2,800: —	Smk	79,100: —

Nickbyn mielisairaala.

Polttoaineet	Smk	8,000: —		
Petroli ja kynttilät	"	500: —		
Saippua	"	500: —	Smk	9,000: —

Kulkutautisairaala.

Polttoaineet	Smk	5,250: —		
Hevosten elatus	"	400: —	Smk	5,650: —
			Yhteensä	Smk 123,100: —

Asiasta tehdyt esitykset kuitenkin osottavat säästöäkin syntyvän erinäisissä määrärahoissa, nimittäin Marian sairaalassa 14,400 markkaa, Humaliston sairaalassa 1,400 markkaa, Kivelän sairaalassa noin 7,000 markkaa, Nickbyn mielisairaalassa noin 13,000 markkaa ja kulkutautisairaalassa noin 50,000 markkaa. Syynä määrärahojen ylitykseen on etusijassa erinäisten tarveaineiden hinnannousu. Kivelän sairaalan määrärahoissa syntyneeseen vajaukseen nähden on sitä paitsi huomattava että, kun osa tämän sairaalan potilaista on tilan puutteen johdosta siirretty kunalliskotiin, on näiden potilaiden puolesta luettu päivämaksua 1:30 eli kaikkiaan noin 20,000 markkaa, josta summasta puolet on odottamattomia menoja, koska Kivelän sairaalaa varten on ruokarahoja laskettu ainoastaan 60 penniä henkilöä kohti päivässä. — Terveystenhoitolautakunta puoltaa puheena olevain lisämäärärahojen myöntämistä.

Rkmri on sitä mieltä, että pyydettyjä määrärahoja, joita täytyy pitää nykyoloista johtuvina, tuskin käy epääminen. Samalla Kri huomauttaa, että kaupungin säästöarviolaskelmaan 1/11 1915 oli aikaisemmin annettujen tietojen mukaisesti merkitty terveyden- ja sairaanhoidon määrärahoja ylitetyksi 91,000 markalla sekä määrärahoja säästyneiksi 37,000 markkaa, jotka summat nyttemmin annettujen tietojen mukaan nousisivat 123,100 ja 85,800 markkaan. Rkmri esittää, että Kvsto, Terveystenhoitolautakunnan antaman erikoisluettelon mukaisesti, myöntäisi käyttövaroistaan kaupungin eri sairaaloita varten 123,100 markkaa.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 18.

Vaivaishoitohallituksen esitys kunnalliskodissa toimitetun Kivelän sairaalan vaatteidenpesun hinnoittelusta.

Vaivaishoitohallitus mainitsee että, kun se 20 pennin korvaus kilolta, mikä on pantu Kivelän sairaalan maksettavaksi kunnalliskodissa toimitetusta sairaalan vaatteidenpesusta, ei enää riittänyt kunnalliskodin omiin kustannuksiin, oli Hallitus laitoksen johtajan ehdotuksesta päättänyt 1/1:stä 1915 lähtien tästä työstä laskea 25 penniä kilolta, mistä seikasta Hallitus oli ilmoittanut Terveystenhoitolautakunnalle. Sittemmin oli Terveystenhoitolautakunta kuitenkin ilmoittanut, ettei se ollut voinut hyväksyä Vaivaishoitohallituksen päättämää hinnankorotusta.

Helsingin kunnalle on tämä asia etusijassa pelkkä kirjanpitokysymys, johon nähden on ratkaistava, onko kustannukset Kivelän vaatteidenpesusta tilittettävä sen mukaan mitä tämä pesu todella kunnalle maksaa, vai onko niinkuin tähänkin asti osa näistä kuluista pantava maksettavaksi kunnalliskodin budjetista. Vaivaishoitohallituksen mielestä olisi kaupungin, samoin kuin tehdään yksityisliikkeissäkin, pyrittävä järjestämään kirjanpitosensa niin, että se antaa mahdollisimmassa määrässä todenmukaisen kuvan liikkeestä, minkätähden tähänastista kirjanpitoa olisi muutettava. Kun Terveystenhoitolautakunta kuitenkin oli vastustanut tätä ehdotusta, oli Vaivaishoitohallitus katsonut olevan jättä-

minen tämän asian Kvston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi sekä siihen nähden esittänyt seuraavaa:

Sittenkun Kivelän sairaalan ylilääkäri oli Vaivaishoitohallitukselle tehnyt esityksen, että Kivelän sairaalan vaatteidenpesu toimitettaisiin kunnalliskodissa, oli Vaivaishoitohallitus vuonna 1913 alistanut asian Kvston tutkittavaksi ja siinä yhteydessä laskenut vuotuiset menot 6,963 markaksi. Tulot Kivelän sairaalan vaatteidenpesusta taas oli, lukien 20 pennin mukaan kilolta, laskettu 75,000 kilolta 15,000 markaksi vuodessa.

Sittenkun Kvsto 10% 1913 oli myöntänyt 12,050 markkaa tarpeellisten koneiden ostoon ja paikallepanoon sekä 2,550 markkaa erinäisiin muihin kuluihin, oli Kivelän sairaalan vaatteidenpesu toimitettu kunnalliskodissa ja sairaalan maksettavaksi tästä työstä pantu 20 penniä kilolta. Mainittu kustannusarvio ei kuitenkaan, mikäli kokemus on osottanut, pitänyt paikkaansa, syystä että erinäiset asiaan vaikuttavat seikat oli siinä jätetty huomioon ottamatta. Ja kun sitten 1914 vuoden jälkipuoliskolla polttoaineiden, saippuan ja suudan hinta oli tuntuvasti kohonnut, kävi aikaisempia laskelmia vieläkin vähemmän paneminen oikean hinnoittelun pohjaksi. Kunnalliskodin kirjanpidon johdolla toimitettu laskelma osotti Kivelän sairaalan vaatteidenpesusta vuonna 1914 olleen kustannuksia kaikkiaan 17,314 markkaa. Tähän summaan ei ollut luettu koneiden kulumista y. m., ei myöskään kustannuksia pesuvaatteiden kuljettamisesta Kivelään ja sieltä pois. Tuloja sairaalan vaatteidenpesusta oli samana vuonna 16,000 markkaa, joten menot olivat 1,314 markkaa tuloja suuremmat. Edellä lausutun johdosta Vaivaishoitohallitus toivoo Kvston hyväksyvän Hallituksen päättämän hinnankorotuksen mainitusta työstä.

Rkmri ilmoittaa että, sittenkun Kivelän sairaalan ylilääkäri oli Terveystenhoitolautakunnan vaatimassa lausunnossa ehdotettua hinnankorotusta vastaan tehnyt erinäisiä muistutuksia sekä uudesta kustannusarviosta lausunut, että aikaisempi yksikköhinta oli pantu siksi vuodeksi vahvistetun budjetin perustukseksi, oli Terveystenhoitolautakunta samoilla syillä puoltanut sovitun yksikköhinnan pysyttämistä tänäkin vuonna, mutta katsonut, ettei mikään estäisi määräämästä vaadittua korkeampaa hintaa ensi vuoden alusta, mihin nähden Lautakunta olikin ensivuotisessa budjettiehdotuksessaan laskenut menot Kivelän sairaalan vaatteidenpesusta 25 pennin mukaan kilolta. Samoin kuin Terveystenhoitolautakunta on Rkmrikin pitänyt oikeampana, että vahvistetun rahasäännön pohjana oleva yksikköhinta pysytetään kuluvana vuonna, minkätähden ja kun puheena olevassa kohden vallinneet vaikeudet Lautakunnan toimesta ensi vuonna poistuvat, Rkmri esittää, että asia ei aiheuttaisi erikoista toimenpidettä Kvston puolelta.

V. V.:

Valiokunta ehdottaa, että Kvsto, Vaivaishoitohallituksen esityksen hyväksyen, lausuisi, että mainittu hallitus saa kunnalliskodissa vuonna 1915 toimitetusta Kivelän sairaalan vaatteidenpesusta lukea korvausta 25 pennin mukaan kilolta.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 19.

Palotoimikunnan kirjelmä kertomuksineen vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1914.

V. V.:

Pantanee pöydälle ensi kokoukseen.

Kvsto:

Pantiin pöydälle.

N:o 20.

Valiokunnan mietintö väkiviinajuomain vähittäismyynnin ja anniskelun, viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyynnin sekä mallasjuomain anniskelun järjestämisestä kesäkuun 1 päivän 1916 ja kesäkuun 1 päivän 1918 väliseksi ajaksi (Pain. asiakirj. N:o 64 vuodelta 1915).

Kvsto:

Väkiviinajuomain vähittäismyyntiin (valiokunnan ehdotuksen A kohta), väkiviinajuomain anniskeluun (B kohta), mainitun vähittäismyynnin ja anniskelun yksinoikeuden myöntämiseen (E kohta) sekä D kohdassa mainittuun näiden liikkeiden harjoitusalueeseen nähden päätti Kvsto palauttaa asian valiokuntaan, jonka tuli ottaa harkittavaksi asiasta olleessa keskustelussa esitetyt näkökohdat ja uudistusehdotukset sekä antaa se selvitys ehdotuksineen, johon katsoi aihetta olevan. Mallasjuomain anniskelun järjestämiseen nähden hyväksyi Kvsto valiokunnan ehdotuksen ja samaten mietinnön sivulla 16 olevan viimeisen ponnen.

N:o 21.

Komitean mietintö tuberkulootissairaalan rakennuttamisasiasta sekä kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä varten asetetun komitean siitä antama lausunto (Pain. asiakirj. N:ot 37 ja 63 vuodelta 1915).

Kvsto:

Kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä varten asetetun komitean ehdotukset hyväksyttiin.

N:o 22.

Sosiaalilautakunnan esitys hätäapukomitean asettamisesta.

Sosiaalilautakunta ilmoittaa, että Kvston ^{25/2} 1913 tekemän, työttömyyden aikaansaaman hädän lieventämiseksi järjestettävää toimintaa koskevan päätöksen johdosta jo Sosi-

alilautakunnan kokouksessa 12/10 1915. Vaivaishoitohallituksen ja kunnan työnvälitystojen Johtokunnan edustajain läsnä ollessa käsiteltiin kysymystä sellaisen kunnan hätäapukomitean asettamisesta ensi talvikaudeksi, josta edellä mainitussa päätöksessä puhutaan. Sosialilautakunta oli kuitenkin silloin yksimielinen siitä, ettei toistaiseksi ollut aihetta Kvstolle tehdä esitystä hätäapukomitean asettamisesta, vaan että olisi edelleen seurattava tilanteen kehitystä ja aikansa uudelleen neuvoteltava niistä toimenpiteistä, joita tarpeelliseksi havaittaisiin.

Kun työttömyyttä nyttemmin on ilmaantunut eräissä naisammateissa ja tämän työttömyyden saattaa edellyttää verraten pian lisääntyvän, on Sosialilautakunta kokouksessa, johon kutsusta niinkään oli saapunut edellä mainittujen hallitusten edustajia, ottanut uudestaan harkittavaksi kysymyksen kunnan hätäapukomitean asettamisesta. Mikäli Lautakunta oli saanut tietää, on kunnan työnvälitystojen nykyään kirjoitettuna lähes 200 työtöntä naista, lukuun ottamatta paikkaa etsiviä palvelijattaria, joiden yleensä ei tarvitse kauan odottaa uutta paikkaa. Näistä työttömistä naisista voivat tosin jotkut vielä saada tilapäistyötä, erittäinkin ennen joulua kodeissa tavallisesti toimitettavissa suuremmissa puhdistustöissä, mutta joulun jälkeen on odotettavana täydellistä työttömyyttä edellä mainitulle naismäärälle ja jo nyt on vaivaishoito, mikäli on ilmoitettu, saanut kokea, että tähän luokkaan kuuluvain naistyöläisten asema on huonontunut. Näiden lisäksi tulee luultavasti vielä muitakin naistyöläisten ryhmiä. Täkäläisissä karamelli-, marmelaadi-, kaakao- ja suklaatehtaissa on ollut lähes 500 naistyöläistä. Sokerin puutteessa täytynee karamellien valmistus kohdakkoin ja joka tapauksessa joulunpyhän jälkeen lakkauttaa tai ainakin tuntuvasti supistaa, minkä johdosta huomattava määrä tässä teollisuudessa työskenteleviä naisia jää työttömiksi. Ompelijatartenkin työ vähenee osin tässä ammatissa tavallisesti uudeltavuodelta alkavan kuukauden johdosta, osin koska vaatekappaleiden valmistaminen Venäjän n. s. pakolaisille, jota työtä aikaisemmin parisataa ja nykyään satakunta naista on saanut tehdä erittäin edullisilla ehdoilla, tulee mikäli on ilmoitettu lakkautettavaksi jo ennen joulua. Metalliteollisuudessa, jonka alan eräät liikkeet valmistavat tavaroita Venäjän valtiolle, eivät tältä kotoisin olevat naiset ole saaneet paikkoja niin runsaasti kuin aikaisemmin oli toivottu, ja johtuu tämä osittain siitä, että muuan isonlainen tämän alan liike pääasiallisesti pitää työssä kaupungissa tilapäisesti oleskelevia toista kansallisuutta olevia naisia. Mitä taas miesten työnsaantiin tulee, on se tähän asti ollut tyydyttävä, sillä edelleenkin on isonlainen joukko miehiä kruunun kivi-, rakennus- ja ulkotöissä. Mainittujen töiden pitkäkkäisyydestä ei kuitenkaan ole varmoja tietoja olemassa.

Edellä kerrottujen asianhaaran johdosta oli Sosialilautakunta yksimielisesti yhtynyt siihen käsitykseen, että alkaneena talvikautena on takäläisten naistyöläisten keskuudessa odotettavana niin laajaa työttömyyttä, että sen vastustamiseksi on yhteiskunnan puolelta tarpeen erityisesti järjestettyä avustustoimintaa, ja esittää Sosialilautakunta tämän johdosta, että heti asetettaisiin sellainen hätäapukomitea, josta edellä mainitussa Kvston päätöksessä puhutaan.

V. V.:

Kvston 20/10 1914 tekemän päätöksen mukaan on hätäapukomiteassa kahdeksan varsinaista ja yhtä monta varajäsentä, ja kokoonpannaan komitea siten, että Kvsto valitsee puheenjohtajan ja yhden varsinaisen sekä kaksi varajäsentä, Sosialilautakunta, kunnan työnvälitystojen Johtokunta, Vaivaishoitohallitus, Helsingfors svenska arbetarförening, Helsingin työväenyhdistys ja Suomalainen työväenliitto kukin yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen.

Samalla kun Kvsto Sosialilautakunnan esityksen johdosta päättäneen mainitun komitean asetettavaksi, valinnee Vsto sen puheenjohtajaksi everstiluutnantti Otto Ehrnströmin, jäseneksi herra Eskolan sekä varajäseniksi herra Edvard Krogiuksen ja rouva Maissi Erkon.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 23.

Kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen Johtokunnan esitys lisäyksen myöntämisestä koulujen polttoaineiden määrärahaan.

Kun polttoaineita ja halonhakkuutta varten 1915 vuoden menosäännössä oleva 18,000 markan määräraha ei riitä, pyytää Johtokunta siihen 1,500 markan lisäystä ja mainitsee määrärahan ylityksen johtuneen tuntuvasti kohonneista halkojen hinnoista sekä siitä seikasta, että parissa Johtokunnan alaisen kansakoulun rakennuksessa on koksilla lämmitettävät keskuslämmityslaitokset, joita koksien puutteessa täytyy lämmittää haloilla, mikä käy tuntuvasti kalliimmaksi.

Rkmri on havainnut esitettyjen syiden perustelevan pyydetyn lisämäärärahan myöntämisestä ja esittää, että Kvsto päättäisi tämänvuotisista käyttövaroistaan myöntää 1,500 markan lisäyksen kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen polttoaineiden ja halonhakkuun määrärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 24.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esitys erinäisten lisämäärärahan myöntämisestä.

Johtokunta ilmoittaa, että erinäiset suomenkielisten kansakoulujen 1915 vuoden menosäännön määrärahat eivät riitä tarkoituksiinsa. Niinpä täytynee käsityötarvikkeita ja koulukeittiötä varten oleva 14,500 markan määräraha ylittää 3,000 markalla tarveaineiden ja ruokatavarain hinnannousun johdosta. Puhtaanapitomääräraha, 38,000 markkaa, oli osottautunut riittämättömäksi, sen johdosta että syystalvesta 1914 osa lumenkuljetuskuluja täytyi maksaa 1915 vuoden määrarahasta, minkätähden kuluvana vuonna on odotettavana noin 7,000 markan vaje. Sekalaisten menojen määräraha, 1,000 markkaa, on osottautunut riittämättömäksi, sen johdosta että Rakennuskonttori varojen puutteessa ei ole voinut kansakouluja varten teettää erinäisiä töitä, mitkä Konttori oli edellisinä

vuosina suorittanut. Johtokunta sentähden anoo, että Kvsto käyttövaroistaan myöntäisi lisämäärärahoja 3,000 markkaa käsityötarvikkeita ja koulukeittiöitä, 7,000 markkaa puhtaanapitoa sekä 1,600 markkaa sekalaisia menoja varten.

Rkmri puoltaa esitystä.

V. V.:

Puolletaan.

N:o 25.

Kansanlastentarhain Johtokunnan esitys erinäisten lisämäärärahojen myöntämisestä näille laitoksille ja kalliinajanlisäyksen osottamisesta opettajattarille.

Sittenkun kansanlastentarhain Johtokunta oli anonut myönnettäväksi lisäystä kaupungin kansanlastentarhain tämänvuotiseen ruokamäärärahaan sekä samaa määrärahaa vuodeksi 1916 korotettavaksi ynnä kalliinajanlisäystä myönnettäväksi mainittujen laitosten opettajattarille kaupungin virka- ja palvelusmiehiin nähden vahvistettujen perusteiden mukaisesti, on Rkmri antamassaan lausunnossa esittänyt seuraavaa:

Johtokunnan anoma lisäys lasten ruokintamäärärahaan vuonna 1915 on laskettu 1,980 markaksi. Tämän lisämäärärahan tarpeellisuutta perustelee se seikka, että nykyisen luonnottoman kalliin ajan johdosta on ruokaa ja polttopuita varten lasketut määrärahat kaikissa kansanlastentarhoissa ylitetty, vaikka tarpeellista säästäväisyyttä on noudatettu ja menoja on supistettu, missä niin on voitu tehdä ruuan ravintoarvoa vähentämättä. Useissa kansanlastentarhoissa kuitenkin oli tultu toimeen elintarpeiden hinnan noususta huolimatta, sen johdosta että lukukausi- ja ruokamaksuja oli kertynyt runsaammin tai muilla tileillä oli voitu tehdä säästöjä. Mutta eräissä kansanlastentarhoissa tulot eivät olleet lisääntyneet eikä menojakaan ollut käynyt mainittavasti supistaminen. Samoin kuin Johtokunta oli Rkmrikin katsonut annetun selvityksen osottavan, että pyydetty lisämääräraha oli tarpeellinen ja olisi sentähden myönnettävä.

Siihen nähden ettei Johtokunta erikoista budjettiehdotustaan vuodeksi 1916 laatiessaan ollut ottanut huomioon elintarpeiden ja halkojen hinnannousua, oli Johtokunta pyytänyt budjettiehdotusta oikaistavaksi siten, että kaupungin menosääntöön ensi vuodeksi pantua kokonaisapurahaa korotettaisiin 6,850 markalla, jonka jakamisesta eri kansanlastentarhain kesken Johtokunta oli tehnyt ehdotuksen. Tätäkin esityksen osaa on Rkmri puoltanut edellä lausuttuun viitaten.

Sitä vastoin on Rkmri asettunut jonkin verran epäroivälle kannalle mitä tulee kysymykseen kalliinajanlisäyksen myöntämisestä kansanlastentarhain opettajattarille. Siinä mietinnössä, jonka pohjalla Kvsto päätti antaa kalliinajanlisäystä eräille kaupungin virka- ja palvelusmiesten ryhmille, huomautti Rkmri nimenomaan, että laskelmissa ei ollut otettu lukuun kalliinajanlisäystä tässä puheena oleville toimihenkilöille, joita ei käynyt pitäminen kunnan virkamiehinä. Myönnettävä tosin on, että vain tämä muodollinen seikka sai aikaan, että kansanlastentarhain opettajattaret eivät päässeet kalliinajanlisäyksestä osallisiksi. Sillä heidän erittäin vaatimattomat palkkausetunsa ja kuitenkin varsin osallistava ja aikaa vievä työnsä kylläkin perustelevat kalliinajanlisäyksen myöntämistä nykyoloissa. Ja kun Kvsto hiljattain päättäessään myöntää eläkeapumaksun mainituille opettajattarille lisäksi on vahvistanut sitä käsitystä että, vaikka muodolli-

sessä suhteessa onkin tehtävä ero kunnan toimihenkilöiden ja puheena olevain opettajarten välillä, kaupunginviranomaiset kuitenkin ovat halukkaat taloudellisesti heitä kannattamaan, on Rkmri katsonut olevan puoltaminen tätäkin anomuksen kohtaa.

Rkmri siis esittää Kvston päätettäväksi:

että Vston tämänvuotisista käyttövaroista myönnetään kansanlastentarhain johtokunnalle 1,980 markan lisäys mainittujen laitosten lasten ruokintamäärärahaan, jaettavaksi johtokunnan määräyksen mukaan;

että 1916 vuoden menosääntöön merkitään kansanlastentarhain määrärahat 6,850 markalla korotetuin määrin, käytettäväksi kunkin kansanlastentarhan hyväksi johtokunnan laatiman osituksen mukaan; sekä

että 1916 vuoden menosäännössä kalliinajanlisäystä varten olevaa määrärahaa korotetaan 5,000 markalla ja mainittua kalliinajanlisäystä jakamaan asetetulle valiokunnalle annetaan tehtäväksi ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että kansanlastentarhainkin opettajisto pääsee tuollaisesta lisäyksestä osalliseksi aikaisemmin vahvistettujen mukaan.

V. V.:

Valiokunta puoltaa myönnettäväksi anottua lisäystä ruokintamäärärahaan, mutta ehdottaa asian muilta kohdin lähetettäväksi Budjettivaliokuntaan.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 26.

Kaupungin hallitusten ja lautakuntain jäsenten vaali.

Kvsto:

V. V:n ehdotuksen mukaisesti valittiin:

Rahatoimikamariin: jäseniksi esittelijäsihteeri A. Listo ja arkkitehti Hugo Lindberg, viimeksi mainittu herra K. Lindahlin sijaan, joka oli pyytänyt vapautusta, puheenjohtajaksi todellinen valtioneuvos A. Gripenberg, varapuheenjohtajaksi esittelijäsihteeri Listo sekä varajäseniksi kamarineuvos N. B. A. Grotenfelt, ylimäär. professori Ernst Ehrnrooth sekä tohtori H. M. J. Relander;

Majoituslautakuntaan: jäseneksi alikapteeni H. M. Tamelander sekä varajäseniksi varatuomari A. Söderholm ja alikapteeni Alfons Lindberg;

Vaivahoitohallitukseen: puheenjohtajaksi professori Allan Serlachius sekä jäseniksi tohtori Vasili Leontjeff, kunnan työnvälitystoimiston johtaja A. H. Karvonen, todellinen valtioneuvos L. F. Munck, rakennusmestari V. Ekman, ylimäär. professori A. F. Wallgren, kansakoulunjohtajatar Sofia Streng, aluelääkäri N. A. H. Sundelius ja kuvernööri G. E. Krogius;

Terveystieteiden lautakuntaan: jäseniksi asessori, vapaaherra O. H. von Hellens, lakitieteiden tohtori F. O. Lilius, lääkintöneuvos G. R. Idman, lääketieteiden tohtori H. J. W. Ziliacus ja arkkitehti E. Fabritius, puheenjohtajaksi vapaaherra von Hellens sekä varajäseniksi apteekkari L. E. Stigzelius, professori A. V. Juselius, senaattori C. J. Timgren, lääketieteiden tohtori K. F. Hirvisalo ja dosentti V. Wegelius;

Marian sairaalan hallitukseen: jäseniksi professori A. af Forselles, lääketieteen tohtori Eino Suolahti, pankinjohtaja E. Indrenius ja apteekkari G. Salingre;

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseneksi insinööri Jalmar Castrén sekä varajäseniksi konsuli K. Stockmann ja insinööri C. Enckell;

Kasvatuslautakuntaan: jäseniksi lakitieteentohtori A. Charpentier ja johtajatar Ingrid Poppius sekä puheenjohtajaksi tohtori Charpentier;

Palotoimikuntaan: jäseniksi insinööri G. Sourander ja arkkitehti B. W. Blom sekä varajäseniksi aistivalliskoulujentarkastaja V. Forsius ja konsuli F. Stockmann;

Oikeusapulautakuntaan: varajäseniksi varatuomari K. Sundman ja lakitieteentoh-
tori A. Frey;

Helsingin kaupungin kirjaston hallitukseen: jäseneksi ylimäär. professori Julio Reuter ja varajäseneksi ylimäär. professori K. Grotenfelt;

Sedmigradskyn pientenlasten koulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäse-
niksi professorit Th. Homén ja O. Aschan;

Poika-ammattikoulun johtokuntaan: jäseneksi teknikko G. R. Lindberg sekä vara-
jäseniksi insinöörit O. Lönnrot ja A. Engström;

Tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi rouva Elin Sjöström ja neiti Annie Furuholm sekä varajäseniksi neidit Matilda von Troil ja Vera Hjelt ynnä arkkitehti Hugo Lindberg;

Alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseneksi professori C. E. Holmberg;

Työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalo, vara-
puheenjohtajaksi lakitieteenkandidaatti E. Böök, jäseniksi rakennusmestari J. Ahde ja
kirvesmies Th. Lillqvist sekä varajäseniksi kirjansitoja O. J. Lilja ja taloudenhoitaja K.
Heinonen;

Kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi lakitieteentohtori A. Frey ja filosofian-
tohtori O. Mantere; sekä

Musiikkilautakuntaan: jäseniksi arkkitehti Hugo Lindberg, toimittaja A. R. Freneckell,
apteekkari L. E. Stigzelius, ylimäär. professori A. Wallgren, vapaaherra Seb. Gripenberg
sekä johtajat E. Melartin ja E. W. Walldén.

Sen ohessa valitsi Kvsto jäseneksi Suomen Taideteollisuusyhdistyksen johtokuntaan
arkkitehti A. Lindgrenin uudelleen sekä jäseniksi Helsingin teollisuuskoulun johtokuntaan
vuosiksi 1916—1918 arkkitehti R. Björnbergin, intendentti K. J. Appelbergin, insinööri
G. Souranderin ja insinööri J. Eichingerin.

N:o 27.

**Jatkokäsittelyyn 30/11:stä 1915: Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan ehdotus
mainittujen koulujen apulaistarkastajanviran jälleen täyttämiseksi.**

Puheena olevaa virkaa, josta tohtori O. Mantereelle on myönnetty ero 15/1:stä 1916,
ovat hakenet ylimäär. professori August Mikael Soininen, dosentti Aukusti Robert Niemi,
kansakouluntarkastajat Karl Gustaf Aminoff, Albin Järvinen, Emanuel Suhonen ja Leino
Pentzin, yhteiskoulunopettaja Aatto Konrad Ahlfors, tuntiopettaja Enoch Konrad Wester-
gren ja kansakoulunopettaja Alpo Noponen.

Ylimäär. professori August Mikael Soininen, syntynyt 1860, on suorittanut fil. kand.
tutkinnon 1883, fil. lis. tutkinnon 1887, ollut Helsingin suomalaisen yhteiskoulun joh-
tajana 1890—1897, kasvatusopin dosenttina 1891—97, Hämeenlinnan piirin kansakou-
luntarkastajana 1897—99, Heinolan seminaarin johtajana 1899—1907; nimitetty nykyi-

seen ylimääräiseen professorinvirkaan 1907; johtanut kansakoulunopettajain jatkokursseja yliopistossa 1907—1915; ollut Helsingin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsen ja puheenjohtaja 1913—14; suorittanut lukuisia komiteatehtäviä sekä julkaissut erinäisiä kasvatusopillisia teoksia ja moniaita oppikirjoja.

Dosentti Aukusti Robert Niemi, syntynyt 1869, on suorittanut fil. kand. tutkinnon 1881, fil. lis. tutkinnon ja kuulustelun kasvatusopissa 1899; nimitetty suomen kirjallisuuden dosentiksi samana vuonna, toimii vuodesta 1912 Töölön suomenkielisen yhteiskoulun johtajana; julkaissut erinäisiä tieteellisiä ja kirjallisia teoksia.

Kansakouluntarkastaja Karl Gustaf Aminoff, syntynyt 1874, on suorittanut fil. kand. tutkinnon 1895 ja kasvatusopin tutkinnon 1897; nimitetty kansakouluntarkastajaksi 1903.

Kansakouluntarkastaja Albin Järvinen, syntynyt 1867, on suorittanut fil. kand. tutkinnon 1893 ja kasvatusopin tutkinnon 1905; nimitetty kansakouluntarkastajaksi 1908; toiminut opettajana Helsingin kansakoulussa 1888—1902, tuntiopettajana Helsingin suomalaisessa reallilyseossa 1893—98; julkaissut kirjoituksia erinäisissä aikakauslehdissä.

Kansakouluntarkastaja Emanuel Suhonen, syntynyt 1875, on suorittanut fil. kand. tutkinnon 1909 ja kasvatusopin tutkinnon 1910; ollut kansakouluntarkastajana vuodesta 1899 lähtien.

Kansakouluntarkastaja Leino Pentzin, syntynyt 1881, on suorittanut fil. kand. tutkinnon 1905 ja kasvatusopin tutkinnon 1913; valittu Oulun kansakouluntarkastajaksi 1913; toiminut opettajana erinäisissä kouluissa 8 vuotta sekä julkaissut moniaita kirjoituksia.

Yhteiskoulunopettaja Aatto Konrad Ahlfors, syntynyt 1866, on suorittanut fil. kand. tutkinnon 1890 ja kasvatusopin tutkinnon 1913; ollut opettajana Rauman yhteiskoulussa vuodesta 1903; julkaissut moniaita kirjoituksia.

Maisteri Enoch Konrad Westergren, on syntynyt 1877, suorittanut fil. kand. tutkinnon 1905 ja kasvatusopin tutkinnon 1911; ollut tuntiopettajana vuodesta 1907 lähtien; harjoittanut kirjailijatoimintaa.

Kansakoulunopettaja Alpo Noponen, syntynyt 1862, on suorittanut päästötutkinnon Kymölän seminaarissa 1887 ja toiminut kansakoulunopettajana mainitusta ajasta nykyaikaan saakka sekä julkaissut kirjoituksia ja laatinut oppikirjoja.

Asiakirjoista näkyy, että ennen asian käsittelemistä johtokunnassa on suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja lausunut mielensä hakijain keskinäisestä etevämyydestä, huomauttaen että professori Soininen niin tietopuolisiin kuin käytännöllisiinkin ansioihin on niin paljon hakutoveriensa yläpuolella, ettei saata olla epäilystä ottaa hänet lähinnä huomioon kyseenalaista virkaa täytettäessä. Edellytyksenä professori Soinisen valitsemiselle on kuitenkin Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 34:n pykälän mukaan, että Kvsto katsoo, voivansa myöntää hänelle erityisen luvan apulaistarkastajan viran ohessa pitää nykyisen toimensa ylimääräisenä kasvatusopin professorina, jollaisen ehdon hakija Soininen on pannut hakemukseensa. Vaikka sivutoimet ovatkin apulaistarkastajan viran hoidolle haitalliset eikä siis erioikeutta sellaisten pitämiseen yleensä olisi myönnettävä, olisi tarkastajan vakaumuksen mukaan tässä tapauksessa tehtävä poikkeus, sillä hakija Soinisen tieteellinen työ ylimääräisenä kasvatusopin professorina tulisi olemaan erittäin läheisessä yhteydessä hänen toimintansa kanssa apulaistarkastajana, jonka tehtäviin pääasiallisesti kuuluu opetuksen valvonta kouluissa ja opetussuunnitelmien laatiminen (Ohjesäännön 33:n pykälän ensimmäinen ja toinen kohta). Yhtä

selvästi kuin professori Soininen ansaitsee ensimmäisen paikan virkaehdotuksessa, on kansakoulutarkastaja Aminoff saapa toisen sijan. Tietopuolisissa ansioissa voi tosin tohtori Niemi kilpailla hänen kanssaan, mutta tarkastaja Aminoffin „erinomaisella taidolla“ —niinkuin Koulutoimen Ylihallituksen arvostelu kuuluu — suoritettu pitkäaikainen toiminta kansakoulutarkastajana sekä maaseudulla että Koulutoimen Ylihallituksessa, samalla kun tohtori Niemeltä kokonaan puuttuu varsinainen kansakoulutoiminta, ratkaisee asian tarkastaja Aminoffin eduksi. Kolmannesta ehdokassijasta päättäminen on vaikeampi kuin kahdesta edellisestä. Tohtori Niemen tieteelliset ansiot oikeuttanevat hänet kilpailemaan siitä. Katsoen taas siihen että olisi arvattava suureksi hyödyksi kansakoulun johdolle, että tarkastajan ohella toimii apulaistarkastaja, joka tarkoin tuntee opettajiston keskuudessa vallitsevat harrastukset ja toivomukset, olisi tässä suhteessa niin otollinen hakija kuin opettaja Noponen, joka 22 vuotta on toiminut kaupunkimme kansakouluopettajien joukossa, otettava huomioon. Kuitenkin näyttää oikeudenmukaisimmalta, että kolmas ehdokassija annettaisiin kansakoulutarkastaja Järviselle, jolla sekä opettajana että tarkastajana on takanaan monivuotinen, hyvin arvosteltu kansakoulutyö. Esittämällään perusteilla tarkastaja ehdottaa, että Kansakoulujohtokunta Kaupunginvaltuustolle tehtävässä esityksessään apulaistarkastajan viran täyttämiseksi asettaisi: 1:lle sijalle professori Mikael Soinisen, samalla puoltaen hänelle erityistä lupaa saada apulaistarkastajan viran ohella pitää kasvatusopin ylimääräinen professorin virka; 2:lle sijalle kansakoulutarkastaja K. G. Aminoffin; ja 3:lle sijalle kansakoulutarkastaja Albin Järvisen

Johtokunnan Kvstolle lähettämästä, asian käsittelyssä laaditusta pöytäkirjasta näkyy, että johtokunta on ensiksi ottanut harkittavaksi, voitaisiinko professori Soiniselle ja dosentti Niemelle, jotka olivat puheenalaista virkaa hakeneet sillä ehdolla, että saisivat edelleenkin pitää nykyiset yliopistovirkansa, tätä etua puoltaa. Kaikki muut Johtokunnan jäsenet paitsi kansakoulunjohtaja Rosenqvist olivat sitä mieltä, että professori Soiniselle, jonka toiminta kasvatus- ja opetusopin ylimääräisenä professorina yliopistossa ainakin osaksi mitä lähimmin liikkui samalla alalla kuin apulaistarkastajanviran haltijan tehtävät, oli myönnettävä pyytämänsä etu, varsinkin kun professori Soinisen kiinnittäminen kaupungin kansakoululaitokseen antoi aihetta odottaa siitä laitokselle huomattavaa hyötyä. — Kansakoulunjohtaja Rosenqvist sitä vastoin lausui mielipiteekseen, että professori Soiniselle ei olisi puollettava hänen pyytämänsä oikeutta, koska apulaistarkastajanvirka siinä tapauksessa tulisi olemaan hänellä sivutoimena ja kansakoululaitos niin ollen ei tulisi hänestä saamaan toivottua hyötyä. — Mitä sitten tuli dosentti Niemen anomukseen saada pitää dosentinvirkansa apulaistarkastajanviran ohella, niin Johtokunnan jäsenistä professori Bonsdorff ja puheenjohtaja tohtori Heinrichius tahtoivat tähänkin anomukseen suostua, jota vastoin Johtokunnan muut jäsenet eivät havainneet olevan olemassa sellaisia syitä, jotka puoltaisivat tämän edun myöntämistä dosentti Niemelle.

Virkaehdotusta laadittaessa olivat johtokunnan jäsenet lausuneet seuraavaa:

Professori *Bonsdorff*: Ei pitänyt esteenä viran saamiseen hakijain Soinisen ja Niemen yliopistovirkojen vastaista hoitamista, sillä kansakoulujen aputarkastaja tuskin voinee ilman sivuansioita tulla toimeen virasta tulevalla palkalla, ja sopsivathan muuten yliopistolliset toimet, ollen tieteellistä laatua, paraiten sivutehtävinä virkaan. Mitä sitten tuli hakijoiden ehdokkaiksi asettamiseen, pani prof. Bonsdorff ensimmäiselle sijalle hakija Soinisen hänen suurien tieteellisten ansioitten vuoksi kasvatusopin sekä hänen runsaan kokemuksensa takia kansakoulualalla. Toiselle sijalle asetti hän hakija Aminoffin, joka

entisen toimintansa takia olisi sopiva mainittuun virkaan ja muutenkin hänellä oli kyläkin tieteellistä ja kasvatusopillista perustusta. Kolmannelle sijalle asetti prof. Bonsdorff hakija Noposen, joka oli pätevä virkaan ei ainoastaan tietojensa puolesta, vaan myöskin, ollen opettajana Helsingin kansakoulussa, virkaan kuuluvan tuntemuksen nojalla, jota paitsi olisi hyvä, jos ansiokas kansakoulunopettaja apulaistarkastajan ehdokkaaksi asettamalla voidaan osottaa, että on opettajallakin mahdollisuus ylenemiseen kaupungin kansakoulualalla.

Tohtori *Cannelin*: Verratessaan hakijoiden niin hyvin tietopuolisia kuin myös käytännöllisiä ansioita, ei voinut epäilläkään asettaessaan hakija Soinista ensimmäiselle sijalle. Kasvatus- ja opetusopin ylimääräisenä professorina yliopistossa, entisenä opettajaseminaarin johtajana, kansakoulunopettajain yliopistollisten jatkokurssien johtajana, Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan entisenä puheenjohtajana oli hänellä kieltämättä kaikki tietopuoliset ja käytännölliset edellytykset nyt kyseessä olevaa virkaa varten. — Toiselle ehdokassijalle oli samoin epäilemättä asetettava hakija Aminoff. Hänen suorittamansa tietopuoliset tutkinnot, hänen toimintansa piiritarkastajana ja erittäin hyvin arvosteltu virkatoimensa koulutoimen ylihallituksessa sekä perinpohjaista kansakouluasiain tuntemista todistava kirjallinen toimintansa oikeuttivat hänet muiden hakijain edellä tähän ehdokassijaan. Se yleissivistys, jonka hän, kuten hakija Soinenkin, omasi, teki hänet epäilemättä kaikin puolin päteväksi kyseessä olevaan toimeen. — Kolmannelle sijalle tulisi hakija Järvinen. Hänelläkin oli sekä tarpeelliset tietopuoliset tutkinnot että käytännöllinen kokemus. — Mitä edellä mainittujen henkilöiden verrannolliseen soveliaisuuteen virkaan tuli, ei tri Cannelin voinut vakaantunutta mielipidettä lausua, koska ei henkilökohtaisesti kyllin tuntenut asianomaisia.

Tohtori *Friberg*: Samassa määrin kuin Helsingin suomenkieliset kansakoulut ja niiden opettajakunta on kasvanut varsin moniosaiseksi elimistöksi, joka on kokoonpantu hyvinkin erilaisista aineksista, samassa määrin on myöskin kysymys sen tarkastuksesta ja valvonnasta käynyt yhä tärkeämmäksi. Se on muuttunut toimeksi, jota ei enää voi harjoittaa sivutyönä, vaan vaatii asianomaisen henkilön koko ajan ja huolenpidon. Opettajakunnan täytyy tuntea, että tarkastajan päähuomio on kiinnitetty kouluun, että hän alituisesti ajattelee ja suunnittelee sen parasta. Ei tosin niin, että hän sekaantuisi yksityisten opettajien toimintaan ja opetukseen, paitsi jos siinä on jotain harhaan viepää, mutta hänen tulee antaa neuvoja, vaikuttaa kohottavasti ja innostuttavasti, luoda opettajistoon henkeä. Ja siksi ei henkilö, jolla jo on toinen toimi, voi tarkastajan tointa Helsingin kansakoululaitoksessa täyttää. Mutta yhtä tärkeätä kuin on, että tarkastaja antaa kaiken aikansa tähän toimeen, on myöskin hänen persoonalliset ominaisuutensa ja hänen yleinen sivistystasonsa. Ei vielä riitä, että hänellä on teoreettisia tietoja, ei vielä sekään, että hän tuntee kansakouluolot — vaikka sekin kyllä on tärkeäksi arvioitava ja huomioon otettava tekijä — vaan hänen täytyy myöskin yleiseen sivistykseen nähden olla niiden henkilöiden yläpuolella, joita hän johtaa ja joiden kanssa hän joutuu alituisen kosketukseen. Jos hänen persoonallaan ei ole tätä kulttuurin lyömää leimaa, syntyy helposti konflikteja ja yhteentörmäyksiä hänen ja opettajiston välillä, joiden selvittämiseen kuluu paljon aikaa ja voimia ja jotka loitontavat tarkastajaa opettajistosta ja tekevät heidän välinsä kankeiksi ja kireiksi, mikä ei ensinkään vaikuta terveellisesti koulutyöhön ja koululaitoksen kehitykseen. Näitä näkökohtia silmällä pitäen ei kukaan kyseessä olevista hakijoista täyty näitä vaatimuksia niin hyvin kuin hakija L. Pentzin, joka nykyään toimii kansakoulujen tarkastajana Oulussa. Hän on tässä toimessa ollessaan osoittanut olevansa taitava, innostunut ja uudenaikainen koulumies ja on yksityisenä ihmisenä ja humanin esiintymisensä kautta voittanut koko opettajakunnan suo-

sion. Lähteneenä vanhasta sivistyssuvusta on hänellä juuri se kulttuuritaso, joka on niin välttämätön ehto sellaisessa asemassa kuin pääkaupungin tarkastajalla on, hänen kun tulee esiintyä arvokkaasti, mutta ei komentavasti, ymmärtää kaikkia, mutta ei ketäkään mielistellä, vaikuttaa itse persoonallisuutensa kautta kunnioitusta ja sympatiaa herättävästi. Sitä paitsi ei sekään seikka ole aivan vähäksi arvostettava, että hakija Pentzin on parhaissa nuoruuden voimissaan, koska apulaistarkastajan tehtäviin kuuluu kulkea koulusta toiseen, joissa hänen on valvominen paitsi opetusta myöskin järjestystä aina vintistä kellariin. Tällainen alituinen liikkeellä olo kysyy niin paljon sekä henkisiä että ruumiillisia voimia, että henkilö, joka jo on sivuuttanut puolivuosisatansa, ei siihen enää hevin pysty. — Toiselle sijalle asetti tri Friberg hakija Soinisen ja kolmannelle hakija Aminoffin.

Protokollasihteeri *Malin* yhtyi tohtori Cannelinin lausuntoon.

Kansakoulunjohtaja *Rosenqvist*: Ei ole vielä kulunut täyttä 7 vuottakaan siitä, kun Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajan virka perustettiin, mutta tällä verrattain lyhyellä ajalla sitä on peräkkäin hoitanut kaksi korkeimman tieteellisen sivistysarvon saavuttanutta henkilöä. Nyt on virka jo kolmannen kerran täytettävänä, ja hakijoiden joukossa on tällä kertaa niinkin oppineita miehiä kuin professori ja dosentti. Kun virkaa seuraava vaatimaton palkka ei ole houkutteleva, niin nuo tiheät vaihdokset viittaavat siihen, että tämä virka on muodostumaisillaan toimeksi, jota oppineet tai korkeampaa tieteellistä sivistystä tavoittelevat henkilöt käyttävät enemmän tai vähemmän tarpeellisenä tulolähteenä siksi, kunnes edullisempi toimi heille tarjoutuu. Mainittujen kahden tiedemiehen hakemukseensa liittämä ehto, että heidän, virkaan mahdollisesti nimitettyinä, pitäisi saada yhä edelleen pitää nykyiset toimensa, tähtää vielä paljoa pitemmällekin. Sanottuun ehtoon suostuminen tietäisi näet sitä, että täytettävänä oleva virka muutettaisiin suorastaan jonkinlaiseksi sivutoimeksi, jota sen haltija hoitaisi varsinaisen kutsumuksensa ohessa. Koska senlainen menettely on ristiriidassa kansakoulujemme ohjesäännön kanssa eikä voi edistää näiden koulujen järkiperäistä kehitystä, katsoi hra Rosenqvist olevansa pakotettu hakijoiden ansioita arvostellessaan kokonaan syrjäyttämään hakijat Soinisen ja Niemen, jotka hakemuksiinsa ovat liittäneet sanotunlaisen ehdon ja joiden ei siis pitäisi tulla kysymykseen virkaa täytettäessä. — Ylläolevia näkökohtia silmälläpitäen näytti koulun etu vaativan, että virkaan nimitetään henkilö, joka alunpitäen antautuneena kansakoulualalle, aikoo todella pysyväisesti virkaan jäädä, ja joka jo aikaisemmin tällä alalla saavuttamiensa kokemuksia hyväkseen käyttäen harrastuksella toimii koulujen kehittämiseksi. Siihen nähden taas, että pääkaupungin kansakoulut, varsinkin mitä niiden monipuolisuuteen ja laajuuteen tulee, ovat monessakin suhteessa toisenlaisia kuin muualla Suomessa, täytynee kiinnittää erityistä huomiota niihin hakijoihin, jotka aikaisemmin ovat suuremmassa tai vähemmässä määrässä tutustuneet Helsingin kansakouluoloihin. Ei voine jättää sitäkään nykyistä kehityssuuntaa huomioon ottamatta, joka entistä enemmän tavoittelee koulun muodostamista n. s. työkouluksi. Jo tähänkin katsoen kansakoulumme hyötyisi, jos sen johtoon tulisi käytännönkin mies. Siirtyessään näiden perusteiden pohjalla arvostelemaan ja toisiinsa vertaamaan niiden hakijoiden ansioita, jotka hakemuksiinsa eivät ole liittäneet minkäänlaisia ehtoja, huomaa ensinnäkin, että hakijat Ahlfors ja Westergren eivät ole ensinkään työskennelleet kansakoulualalla ja että hakija Pentzin on tällä alalla toiminut ainoastaan pari vuotta Oulun kaupungin kansakoulujen tarkastajana; he eivät siis voi kilpailla hakijain Aminoffin, Järvisen, Noposen ja Suhosen kanssa. Näistä taas ovat hakijat Järvinen ja Noponen toimineet pääkaupungin kansakouluissa opettajina, edellinen 4 ja jälkimäinen 22 vuotta. Aminoffista ja Suhosesta, jotka eivät tunne kaupungin kansakouluoloja, täytynee Aminoff tietojensa puo-

lesta ja monivuotisempaa piiritarkastajana asettaa Suhosen edelle, huolimatta siitä, että jälkimäinen on toiminut kansakoulunopettajanakin. Katsoen heidän suorittamaansa käytännölliseen opettajatoimeen juuri niissä kouluissa, joille apulaistarkastaja nyt on valittava, ja huomioon ottaen heidän täten saavuttamansa perinpohjaisen tuntemuksen Helsingin kansakouluista, niiden opettajiston, oppilaiden ja näiden vanhempien mielipiteistä, tarpeista ja toiveista, jonka perinpohjaisen tuntemuksen puutteessa hra Rosenqvistin vakaumuksen mukaan ei voitane viedä näitä kouluja eteenpäin, tulevat siis hakijat Järvinen ja Noponen ennen hakija Aminoffia kysymykseen virkaa täytettäessä. Hakija Noponen on tosin kaikin puolin etevänä koulumiehenä työskennellyt paljon kauemmin kaupungin kansakouluissa kuin hakija Järvinen sekä ansiokkaiden kansakoulujen oppikirjain tekijänä osottanut harrastusta ja kykyä tällä alalla, mutta Järvisen tietopuoliset ansiot sekä toisia hakijoita pitempiaikaisena piiritarkastajana ja Koulutoimen Ylihallituksen virkamiehenä saavuttamansa kokemukset oikeuttavat hänet ensi sijaan. Toiselle sijalle tulisi hakija Noponen ja kolmannelle hakija Aminoff.

Puheenjohtaja, tohtori *Heinricius* ilmoitti kannattavansa tohtori Cannelinin lausuntoa.

Johtokunta oli siis äänestyksen nojalla päättänyt ehdollepanossa puheenaolevan apulaistarkastajanviran jälleentäyttämiseksi asettaa ensi sijalle professori Soinisen, toiselle sijalle kansakouluntarkastaja Aminoffin ja kolmannelle sijalle kansakouluntarkastaja Järvisen.

V. V.:

Kaupungin kansakouluille 25/11 1914 vahvistetun ohjesäännön 31 §:n mukaan valitsee Kvsto kansakoulujen apulaistarkastajan johtokunnan *esityksestä*. Virkaehdotusta tavallisessa mielessä ei siis tarvitse tehdä.

Kansakoulujen apulaistarkastajan virkatehtävistä säättää ohjesäännön 33 §, että hänen on velvollisuus:

1) kansakoulujohtokunnan hyväksymän työnjaon mukaisesti yksissä neuvoin kansakoulutarkastajan kanssa hoitaa opetuksen, järjestyksen ja kurinpidon valvontaa kansakouluissa;

2) avustaa kansakoulutarkastajaa opetuksen järjestämisessä ja ehdotuksen tekemisessä kansakoulun opettaja- ja opettajatarvirkain täyttämiseksi;

3) olla saapuvilla kansakoulujohtokunnan kokouksissa, joissa hänellä on oikeus lausua mielensä; sekä

4) kansakoulujen lukupäivinä kahdesti viikossa tai tarvittaessa useammin määräämällä olla kansakoulukansliassa tavattavana.

Ohjesäännön 34 §:n mukaan ei kansakoulujen apulaistarkastaja saa toimintansa ohessa pitää eikä hoitaa muuta tointa siihen hankkimatta Kvston erikoista lupaa.

Kvsto täyttäneen viran toimittamalla vaalin suljetuin lipuin.

Kvsto:

Virkaan valittiin kansakouluntarkastaja Karl Gustaf Aminoff.

N:o 28.

Tilastokonttorin esitys voimassa olevan johtosääntönsä muuttamisesta.

Sittenkun Kvsto 1915 vuoden budjettia käsitellessään oli päättänyt vakinaisen amanuenssinviran perustettavaksi Tilastokonttoriin ja antanut konttorin toimeksi Vstolle tehdä ehdotuksen mainitusta päätöksestä johtuvaksi muutokseksi konttorin ²⁵/₄ 1911 vahvistettuun johtosääntöön, on konttori nyttemmin antanut seuraavan :

Ehdotuksen muutoksiksi Helsingin kaupungin Tilastokonttorin huhtikuun 25 päivänä 1911 vahvistettuun johtosääntöön.

3 §.

Konttorin vakinaisena henkilökunta on johtaja, aktuari, *amanuenssi* sekä tarpeellinen määrä laskuapulaisia.

Tarvittaessa voidaan konttoriin myös ottaa ylimääräistä palveluskuntaa.

4 §.

Johtajan, joka ei ole oikeutettu pitämään muuta virkaa, joka on esteeksi hänen virkatoiminnalleen, valitsee Kaupunginvaltuusto Rahatoimikamarin julistettua viran avonaisena haettavaksi kolmenkymmenen päivän kuluessa ja sittenkun Rahatoimikamari oman lausuntonsa ohella on hakukirjat lähettänyt Valtuustolle.

Aktuarin ja *amanuenssin* nimittää virkaan Rahatoimikamari, sittenkun virka sen toimesta on ollut julistettu kolmenkymmenen päivän kuluessa avonaisena haettavaksi ja johtaja on hakijoista antanut lausuntonsa.

(*Poist.*). Johtaja, aktuari ja *amanuenssi* otetaan epämääräiseksi ajaksi ja kuuden kuukauden molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla.

6 §.

Aktuarin velvollisuutena on:

- 1) johtajan ohjeen mukaan olla hänelle apuna konttorissa suoritettavissa töissä; (*Poist.*).
- 2) hoitaa konttorin kirjastoa ja arkistoa;
- 3) huolehtia konttorin julkaisujen vaihdosta muiden koti- ja ulkomaisten laitosten kanssa; sekä
- 5) johtajan ollessa laillisesti estettynä hoitaa hänenkin tehtäviään.

7 §.

Amanuenssin velvollisuutena on:

- 1) johtajan ja aktuarin osoituksen mukaan olla näiden apuna konttorissa suoritettavissa töissä;
- 2) hoitaa konttorin reistraattorin tehtävät; sekä
- 3) aktuarin ollessa laillisesti estettynä hoitaa hänenkin tehtävänsä.

8 (7) §.

Johtaja, aktuari, *amanuenssi* ja vakinaiset laskuapulaiset saavat vuosittain palkkatujensa vähenemättä, eivät kuitenkaan molemmat ensinmainitut yhtäikaa, kuukauden kesälomaa.

9, 10 ja 11 § = nykyiset 8, 9 ja 10 §.

V. V.:

Puoltaen ehdotettujen muutosten vahvistamista esittää valiokunta, että 8 §:ssä olevat sanat „palkkaetujensa vähenemättä“, sen mukaisesti mitä kaupungin muiden virastojen johtosäännöissä on säädetty, vaihdettaisiin sanoihin „edellyttäen ettei kaupunginkassaa sen johdosta rasiteta erikoisella menolla“, joten pykälä kokonaisuudessaan olisi seuraava:

„Johtaja, aktuari, amanuenssi ja vakinaiset laskuapulaiset saavat vuosittain, eivät kuitenkaan molemmat ensinmainitut yhtäikaa, kuukauden kesälomaa edellyttäen ettei kaupunginkassaa sen johdosta rasiteta erikoisella menolla.“

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 29.

Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta apurahoja jakamaan asetetun valiokunnan ilmoitus tehtävänsä täyttämisestä.

Valiokunta, jonka toimenä on ollut ratkaista kaupungille vuonna 1875 lahjoitetusta kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta annettavia apurahoja tarkoittavat hakemukset, ilmoittaa käytettävänä olleesta 550 markan rahamäärästä antaneensa 11 henkilölle kullekin 50 markan apurahan sekä esittää, että Rkmrille annettaisiin tieto jaon toimittamisesta, jotta avustussuoritteet talletettaisiin säästöpankkiin ja hakemusten ohelset alkuperäiset todistukset palautettaisiin hakijoille.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Hyväksyttiin.

N:o 30.

Professori Ernst Bonsdorffin anomus saada vapautus suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenyydestä.

Professori Bonsdorff, joka on valittu suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseneksi lukuvuosiksi 1914—1915, 1915—1916 ja 1916—1917, ilmoittaa, että hän tärkeiden virkatehtäviensä sekä sen johdosta, että hän asuu varsinaisen kaupunginalueen ulkopuolella, ei voi täyttää hänelle uskottua tehtävää niin tunnollisesti kuin olisi tarpeellista, minkä tähden hän anoo tehtävästään vapautusta tammikuun 1 päivästä 1916 lukien.

V. V.:

Kvsto vapauttaa professori Bonsdorffin tehtävästään ja valinnee hänen sijaansa johtokunnan jäseneksi t:ri A. H. Bergholmin.

Kvsto:

Johtokunnan jäseneksi herra Bonsdorffin sijaan valittiin professori A. W. Streng.

N:o 31.**Sairaanhoitajatar Wilhelmina Peltosen vuosiapurahan anomus.**

Hakija on syntynyt 1861 ja ollut jonkin verran yli 11 vuoden kaupungin palveluksessa, josta hän kuluvana vuonna erosi toimensa lakkauttamisen johdosta. Lääkärin-todistuksen mukaan on hakijan terveys heikko, mikä seikka suuressa määrin vähentää hänen työkykyään. Käytöksestään palveluksessa on hän saanut hyvän arvosanan.

Rkmri huomauttaa että, kun hakijan palvelusaika on ainoastaan 11 vuotta, ei hän ole oikeutettu saamaan vakinaista eläkettä. Tähän nähden ja kun hakija ei ole esittänyt semmoisia hellittäviä asianhaaroja, jotka vaatisivat myöntämään ylimääräisen apurahan, ehdottaa Rkmri anomusta evättäväksi.

V. V.:

Evättänee.

Kvsto:

Evättiin.

N:o 32.**Työmies Mikko Hakomäen anomus elinkautisapurahansa korottamisesta.**

Hakija, joka on syntynyt 1846 ja ollut kaupungin palveluksessa 1855 lähtien, anoo, että Kvston hänelle ²¹/₂ 1911 myöntämä 150 markan elinkautisapuraha korotettaisiin 600 markkaan vuodessa. Anomuksen tueksi mainitaan hakijan korkea ikä ja voimattomuus sekä kahden työssä kohdanneen tapaturman johdosta vähentynyt näkökyky.

Rkmri huomauttaa, että hakijalle annettu apurahaa oli myönnetty sen vahingonkorvauksen sijasta, jonka hakija työssä kohdanneen ruumiinvamman johdosta olisi ollut oikeutettu saamaan, mutta jota hän oli laiminlyönyt laissa määrätyn ajan kuluessa hakea. Oikeutta vakinaisen apurahan saamiseen ei hakijalla ollut, koska hän oli eronnut kaupungin työstä ennen kaupungin työntekijäin vanhuuseläkkeen päättämistä. Vaikka tosin hakija luultavasti ei voi tulla toimeen omalla työansiollaan, on Rkmri kuitenkin katsonut olevan ehdottaminen hakemusta evättäväksi, koska hakija jo saa vuotuista apurahaa ja hän sitäpaitsi on oikeutettu saamaan vaivaisapua, jota hän, Vaivaishoitohallituksen ilmoituksen mukaan, jo onkin kantanut.

V. V.:

Evättänee.

Kvsto:

Evättiin.

N:o 33.**Entisen kaasutehtaalaisen Jaakko Salmion anomus apurahansa korottamisesta.**

Hakija, jolle Kvsto ^{28/10} 1909 myönsi 400 markan vuosiapurahan, pyytää korkean ikänsä ja voimattomuutensa sekä nykyisten kalliiden elantokustannusten johdosta apurahansa korottamista.

Rkmri ehdottaa hakemusta evättäväksi, koska Kvsto on evännyt muutkin samallaiset nykyisen kalliinajan aiheuttamat hakemukset.

V. V.:

Evättänee.

Kvsto:

Evättiin.

N:o 34.

Salainen asia.

Kvsto:

Pantiin pöydälle ensi kokoukseen.

